

2. Василенко В. М. Цифрова трансформація правоохоронних органів: ризики в умовах гібридних загроз та шляхи їх подолання. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2024. Т. 32, № 2. С. 945–958. DOI: 10.32631/vsa.2024.2.74.

3. Засуха М. В. Сутність цифрової трансформації публічного управління. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2024. № 12. DOI: 10.54929/2786-5746-2024-12-02-04.

4. Кривенкова Р. Ю., Антонова О. В., Серьогін С. М., Літвінов О. Цифрова трансформація публічного сектора в забезпеченні регіонального партнерства. Аспекти публічного управління. 2023. Т. 11. № 3.

5. Саприкін В. Цифрові трансформації публічного управління в Україні. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Державне управління. 2024. № 1. С. 116–121. DOI: 10.17721/2616-9193.2024/19-19/22.

6. Фурашев В. М. Інформаційно-правове забезпечення системи державного управління в умовах децентралізації та цифрової трансформації. Матеріали наук.-практ. конф. 2023. С. 20–24.

Вечірко Ігор

кандидат юридичних наук, доцент кафедри фундаментальних і приватно-правових дисциплін Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО

Розвиток сучасної держави неможливий без впровадження нових технологій у всі сфери життя, зокрема і у судочинство. Цифровізація судочинства є однією із складових умов застосування європейських правових стандартів. З цією метою в Україні були вжиті заходи для створення Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи (ЄСІТС) та її підсистеми «Електронний суд», що забезпечило перехід до електронного документообігу, можливості подання процесуальних документів онлайн і дистанційну участь у засіданнях. В умовах воєнного стану електронне правосуддя особливо важливе для безперервності судочинства й доступу до правосуддя для внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців і осіб з тимчасово окупованих територій[1, с.427].

Судове провадження у справах про банкрутство має істотні відмінності від інших видів судових проваджень в господарському судочинстві. Це провадження характеризується, зокрема значною кількістю учасників справи,

тривалістю її розгляду, застосуванням до боржника судових процедур, наявністю крім основного також відокремленого провадження, участю у справі арбітражного керуючого. Зазначені фактори зумовлюють необхідність використання у справах про банкрутство не тільки традиційних, а й інших цифрових інструментів. Такі цифрові інструменти можуть бути класифіковані за їхнім функціональним призначенням. Так, підсистема Електронний суд дозволяє сторонам подавати заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство, клопотання та звіти арбітражного керуючого дистанційно через систему. Усі матеріали справи зберігаються в електронному вигляді, що дозволяє економити час учасників процесу. Досліджуючи особливості впливу цифровізації на функціонування відокремленого провадження у справах про банкрутство С. Райчева приходять до висновку про необхідність використання цифрового механізму дублювання доказів з основної справи про банкрутство до відокремленого провадження саме судом, що забезпечить сторонам рівний доступ до вивчення документів, вчасного реагування на них у вигляді поданих заяв по суті та дослідження їх у судовому засіданні [2, с.94].

Специфічним цифровим інструментом у справах про банкрутство є впровадження автоматизованої системи «Банкрутство та неплатоспроможність», яка інтегрує інформацію про стан справ, реєстр боржників та забезпечує випадковий вибір арбітражного керуючого. Кандидатури арбітражних керуючих для призначення у справі мають обиратися системою автоматично за спеціальним алгоритмом. Наразі до початку функціонування системи ЄСІТС у повному обсязі призначення арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна а також керуючого реструктуризацією здійснюється судом за пропозицією ініціюючого кредитора. Такий підхід на жаль застосовується протягом тривалого часу та не виключає суб'єктивний фактор і корупційні ризики при виборі фахівця. Істотне значення для ефективного здійснення процедури санації та ліквідаційної процедури у справі про банкрутство має здійснення продажу майна боржника (активів) через державні або акредитовані електронні торгові системи (зокрема, через платформу Prozorro. Продажі). Такий порядок продажу має гарантувати конкурентні умови та встановлення ринкової ціни реалізованого майна.

Впровадження цифрових технологій впливає на реалізацію окремих принципів судочинства у справах про банкрутство, трансформуючи їх з урахуванням застосування новітніх технологій. Так, враховуючи принцип диспозитивності учасники справи про банкрутство отримують нові інструменти для реалізації своїх прав через онлайн-платформи. Зокрема, кредитори мають

можливість дистанційного голосування при проведенні зборів кредиторів. Нове наповнення отримує і принцип прозорості та публічності, оскільки електронні аукціони та відкриті реєстри мають забезпечити довіру з боку іноземних та внутрішніх інвесторів до системи правосуддя. Істотні доповнення стосуються і принципу процесуальної економії. Цифровізація мінімізує часові та фінансові витрати (відсутність поштових витрат, швидкий обмін даними), що є критичним для процедур банкрутства, де активи боржника постійно знецінюються.

У ЄС підхід до цифровізації банкрутства базується на Регламенті ЄС 2015/848 про транскордонне банкрутство та Директиві (ЄС) 2019/1023 про реструктуризацію. Основною платформою для електронного судочинства у справах про банкрутство є система IRI (Insolvency Registers Interconnection), яка через портал *E-Justice* об'єднує національні реєстри банкрутства всіх країн ЄС. Інформація про справу, активи боржника та щодо арбітражного керуючого є доступною у всіх країнах ЄС через єдине вікно. Україна наразі лише прагне інтегрувати свій реєстр до цієї системи. Наближення до стандартів ЄС на думку дослідників стримують структурна фрагментація та відсутність комплексної стратегії цифрового правосуддя [3, с.33].

Серед процесуально-правових проблем цифровізації вітчизняного судочинства О. Скочиляс-Павлів виділяє недостатню нормативну визначеність порядку дослідження електронних доказів, забезпечення автентичності та достовірності таких документів, відсутність правил видачі та пред'явлення виконавчих документів у паперовій формі на період до початку функціонування Єдиного державного реєстру виконавчих документів, а також правові аспекти використання штучного інтелекту у підготовці процесуальних документів [4, с.343].

Крім зазначених проблем цифровізації, характерних для розгляду усіх категорій справ до основних проблем цифрової трансформації правосуддя у справах про банкрутство слід віднести проблему інтеграції реєстрів, а саме відсутність повної автоматичної взаємодії (interoperability) між базами даних різних державних органів (МВС, ДПС, Держгеокадастру та інших), що змушує суд і учасників справи надсилати відповідні запити у паперовій формі. Важливе значення також має забезпечення доступу до електронного судочинства для осіб, у яких відсутні належні технічні засоби або цифрові навички. Крім цього, постає питання кібербезпеки та захисту персональних даних, оскільки процедури банкрутства, зокрема неплатоспроможності фізичних осіб містять значний обсяг конфіденційної інформації щодо майнового стану, банківської таємниці та іншого. В зв'язку із цим істотною проблемою є дотримання балансу між

публічністю процедур банкрутства та правом на приватність. Окремим актуальним напрямом вдосконалення судочинства є визначення механізму розшуку , оцінки та включення до ліквідаційної маси криптовалют та віртуальних активів, які боржники стали використовувати для приховування своїх активів.

Застосування інструментів цифровізації у справах про банкрутство має сприяти прискоренню розгляду справ , підвищенню рівня прозорості судових процедур, зменшенню ризиків приховування активів боржника що створює належні умови для відновлення платоспроможності боржника та задоволення вимог кредиторів.

Список використаних джерел:

1.Курінний Є.В., Колпаков В.К., Євтушенко Д.С. Електронне правосуддя в умовах воєнного стану: нормативно-правовий аспект. Юридичний науковий електронний журнал. №9. 2025. С.426-429. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-9/90>

2.Райчева С.І. Цифровізація як вектор трансформації відокремленого провадження у справах про банкрутство. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». № 4 (86), 2025. С.88-98. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-4-10942>

3.Syniehubov O, Bortnik O and Chernenko O, ‘European Approaches to Digital Justice in Central and Eastern Europe and the Baltic States, with Perspectives for Ukraine’ (2025) 8(Spec) Access to Justice in Eastern Europe.32-73. DOI: <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-8.S-c000162>

4.Skochylias-Pavliv O. Digital transformation of justice in Ukraine: challenges and prospects. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія: “Юридичні науки”. 2026. Том. 13, № 1 (49), С.338-343. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2026.49.337>